

центру. Висхідно-низхідний тон викликає довіру й пересвідчення адресата в істинності викладених положень. Висхідні тони захоплюють слухача й долучають його до прихованого діалогу.

Ненаголошеність повнозначних слів призводить до зниження їхньої семантичної ваги, що впливає на ритмічну структуру тексту проповіді. Натомість акцентуація службових слів сприяє утворенню гармонійного ритмічного рисунку, завдяки чому досягається особливий перлокутивний ефект. Періодичне виділення слів сильним та емпатичним наголосами супроводжує процес викладення проблеми, якою мовець намагається зацікавити адресата.

Гармонійна зміна динаміки ритму сприяє більшій експресивній та емоційній насиченості змісту. Ритм за структурою варіює від плавного й простого до стакатоподібного й змішаного і передає ставлення мовця до промови. Варіативність ритму залежить від теми та емоційного насичення тексту. Плавний регулярний ритм викликає у адресата відчуття монотонності та заспокоєння, у той час як стакатоподібний ритм спричиняє появу різноманітних емоцій, відчуття активності, напруженості тощо.

Паузи формують ритмічний рисунок проповіді, надають експресивно-емоційного навантаження тексту і виконують відповідне прагматичне завдання. Для виразного та емоційного мовлення характерне виділення слів шляхом уживання пауз перед важливим семантичним центром. Сегментування тексту без паузації, здійснене тільки за допомогою мелодики, робить просодичну структуру висловлення більш різноманітною.

Зміна в стані, поведінці реципієнта проповіді може відбуватися внаслідок взаємодії різних просодичних засобів, за допомогою яких актуалізується перлокутивна функція інтонації. Встановлені модифікації просодичних характеристик забезпечують досягнення основних цілей, які ставить перед собою проповідник: вплинути на слухача таким чином, щоб йому не лише запам'яталася сама промова, але й відбулися зміни в його поведінці стосовно дотримання моральних принципів та етичних норм.

Перспективний напрямок подальших досліджень вбачається у комплексному аналізі просодичних характеристик проповіді, а також інших публічних текстів, включаючи тембр та гучність, які також можуть здійснювати вплив на сприйняття та оцінку реципієнтом усного публічного тексту.

Література

Зернецкий П. В. Единицы речевой деятельности в диалогическом дискурсе / П. В. Зернецкий // Языковое общение: единицы и регулятивы. – 1987. – С. 89–95. Карасик В. И. Религиозный дискурс / В. И. Карасик // Языковая личность: проблемы лингвокультурологии и функциональной семантики: Сборник науч. трудов. – Волгоград, 1999. – С. 5–19. Кобозева И. М. Лингвистическая семантика: [учебн. пособие] / И. М. Кобозева – М.: Эдиториал УРСС, 2000. – 352 с. Макаров М. Л. Основы теории дискурса / М. Л. Макаров – М.: ИТДГК "Гнозис", 2003. – 280 с. *Набиева В. М.* Прагматический аспект дискурса современной литургической проповеди: автореф. дис. на соискание учен. степени канд. филол. наук: спец. 10.02.19 "Общее языкознание, социолингвистика, психолингвистика" / В. М. Набиева – М., 1996. – 21 с. *Надеина Т. М.* Фразовая просодия как фактор речевого воздействия / Т. М. Надеина – М., 2003. – 145 с. *Панов М. В.* Современный русский язык: Фонетика / М. В. Панов – М.: Высшая школа, 1979. – 256 с. *Петренко В. Ф.* Основы психосемантики / В. Ф. Петренко – СПб.: Питер, 2005 – 480 с. *Степаненко Д.* Чи змінилась церковна проповідь / Д. Степаненко // Людина і світ. – 1973. – № 4. – С. 17–20.

СЛОБОЖАН О.О., ТЄЛКОВА О.В.
(Запорізький національний університет)

ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПРАГМАТИЧНА СПЕЦИФІКА ІСПАНСЬКИХ ПРИСЛІВ'ЇВ У ГАЗЕТНОМУ ТЕКСТІ

У статті розглядається мовна категорія прислів'я з огляду його функціонально-прагматичної специфіки. Було досліджено їх аргументативно-спонукальну силу та способи введення до тексту.

Ключові слова: прислів'я, засоби масової інформації, аргументативно-спонукальна функція.

Слобжан А.А., Телкова О.В. **Функционально-прагматическая специфика испанских пословиц в газетном тексте.** В статье рассматривается языковая категория пословицы в свете её функционально-прагматической специфики. Была исследована их аргументативно-побудительная сила и способы введения в текст.

Ключевые слова: пословица, средства массовой информации, аргументативно-побудительная функция.

Slobozhan O.O., Telkova O.V. **Functional and pragmatic specific of Spanish proverbs in newspapers.** This article dwells upon proverb as language category concerning its functional and pragmatic specific. It is investigated the argumentative and stimulating power of proverbs and their way of introduction in text.

Key words: proverb, mass media, argumentative and stimulating function.

Прислів'я, як мовне явище, що налічує вже близько 4500 років, привертає увагу фольклористів, літературознавців, істориків, етнографів, лінгвістів та інших дослідників завдяки своєму образному потенціалу, що був накопичений віковим досвідом того чи іншого етносу. У ХХ столітті лінгвісти досліджували прислів'я у межах трьох основних напрямів: структурно-семантичного, функціонального та когнітивно-концептуального. Представники структурно-семантичного підходу звертали увагу на формально-змістовні характеристики прислів'їв і виділяли їх семантико-синтаксичні моделі та

синтактико-структурні типи (В.М. Телія, О.В. Супрун, В.В. Гвоздев). Наприкінці ХХ століття зростає інтерес до проблем пареміології, серед яких особливе місце посідає питання системно-функціональної природи прислів'їв (Н.Д. Арутюнова, В.Г. Гак, Г.Г. Колшанський, О.С. Кубрякова та ін.) У зв'язку з розвитком сучасної когнітології і прагмалінгвістики вивчаються проблеми моделювання та розпізнавання поверхневої та глибинної структур пареміологічних одиниць (О.В. Корень), особливості формування ілокутивної спрямованості мовленнєвих актів з прислів'ями у дискурсі (В.В. Прутчикова), особливості когнітивної проекції синтаксичних структур фразеологізмів (О.О. Селіванова) та ін.

Особливу увагу науковців привертає функціонування прислів'їв у публіцистичному стилі через його масовість та загальнодоступність. Різним аспектам вивчення фразеологічних одиниць у газеті присвятили свої роботи такі вчені, як В.Г. Костомаров, Г.Я. Солганік, Н.Н. Кохтєв, А.П. Хмелевський, Л.Ю. Шевченко, Ю.Ф. Прадід, З.А. Камбарова, О.М. Кисельов, Л.П. Жукова, Л.А. Баркова та ін. Серед робіт, присвячених вивченню функціонування фразеологізмів іспанської мови назвемо дослідження Л.Г. Зернової, у якому аналізується контекстна реалізація фразеологізмів у творах Б. Переса Гальдоса, і дослідження Т.В. Цимбалюк, в якому подається зіставна характеристика семантико-стилістичних особливостей фразеологічних одиниць на матеріалі роману Мігеля де Сервантеса "Дон Кіхот". У дисертації А.І. Крилова вивчаються особливості функціонування кубинської фразеології у періодичних виданнях Куби.

Отже, **актуальність** цієї статті обумовлена необхідністю подальшого вивчення прислів'їв у функціональному та прагматичному аспектах з огляду на особливість їх актуалізації у функціональних стилях мови (зокрема у газетно-публіцистичному), а також недостатньою розробкою проблем визначення комунікативно-прагматичної природи прислів'їв в іспанській мові.

Таким чином, **метою** цієї статті є дослідження функціонального та прагматичного аспектів використання прислів'їв у газетному тексті, що передбачає виконання наступних **завдань**:

- визначити місце прислів'я серед фразеологічних одиниць;
- дослідити специфіку використання паремій з фргументативно-спонукальною інтенцією у газетному тексті.

Об'єктом дослідження є функціональна та прагматична специфіка прислів'я; **предметом** – аргументативно-спонукальна функція прислів'їв у тексті газетної статті.

Протягом довгого часу термін «прислів'я» вживали у різних значеннях. Шумери в свій час розглядали прислів'я як будь-яку форму «мови народу» і відносили до них заповіді, максими, трюїзми, афоризми, парадокси, компліменти, побажання, тости, короткі байки, анекдоти, молитви тощо [Корень 1997, с. 30]. До 18-го століття прислів'я характеризували як метафоричні фрази, порівняння і дескриптивні епітети. За традиційною дефініцією, прислів'я – це образні закінчені вислови, які мають повчальний смисл і, як правило, ритміко-фонетичне оформлення (О.С. Ахманова), а також є короткими, усталеними в ужитку та мають здатність функціонувати у мовленні за принципом аналогії (Д.Е. Розенталь). У процесі становлення фразеології як науки визначення прислів'я було доповнене такими характеристиками як: безваріативність лексичного складу, наявність метафоричного, узагальненого значення (В.М. Телія), неідентичність його основного значення буквальному та наявність так званого «глибинного змісту» (Я.А. Баран, О.В. Соболева, W. Fleischer, W. Mieder), орієнтація змісту на «практичне життя» (G. Peukes). Прислів'я мають багато спільного з мікротекстами, які не співпадають з номінативними одиницями словника і не відтворюються як лексичні одиниці, а «цитуються» як, наприклад, вірші чи уривки текстів (J. Heusermann). Ми приєднуємося до думки О.В. Корень, яка підкреслила, що, по-перше, прислів'я мають референційне відношення до типової узагальненої ситуації, по-друге, вони мають свідоме посилання на колективний досвід, загальноприйняті соціальні норми, оцінки і відношення до фактів дійсності, по-третє, для них потенційно характерна спонукальна прагмасемантична спрямованість завдяки їх дидактико-моралізуючому змісту [Корень 1996, с. 135].

Важливим при цьому є визначення кореляції термінів «прислів'я» та «паремія». Деякі вчені, зокрема Ф.І. Ніконовойте, відносять до паремій лише одиниці євангельського походження [Никонвайте 1997, с. 58]. Ми вважаємо, що етимологічно поняття «паремія» має біблійне походження, але з плином часу воно набуло загального змісту. Біблійні прислів'я в еволюційному процесі зазнають помітних змін, набуваючи більш простої структури, конструйованої за моделями несангельських прислів'їв. Прислів'я та паремія співвідносяться між собою як видове та родове поняття.

За весь час свого існування прислів'я використовувалися з різноманітною метою – естетичною, виховною, навчальною, аргументативною тощо. З плином часу змінювався не тільки функціональний аспект прислів'їв, але й джерела їх поповнення, переосмислювалося й саме поняття про прислів'я. Прислів'я належать до універсальних і наддіалектних мовних одиниць, що репрезентують колективний досвід і моделюють стереотипи поведінки. Прислів'я в узагальненому вигляді констатує властивості людей і явищ («ось так буває»), дає їм оцінку («це добре, а це погано») або визначає спосіб дії («слід або

не слід робити так»). Обов'язкова наявність узагальнення і, вельми часто, оціночний зміст утворюють характерний для прислів'їв повчальний смисл. Сучасні прислів'я відображають соціальні зміни, зокрема, загальну тенденцію до демократизації. Сфери створення охоплюють, головним чином, шоу-бізнес, інформатику, економіку, політику, але особливе місце займають засоби масової інформації.

Отже, як вже було зазначено, особливу увагу дослідників привертає використання прислів'їв у засобах масової інформації, а особливо, у друкованих виданнях, бо газета – одне з найбільш поширених засобів масової комунікації, а масова комунікація, за словами визначного академіка та лінгвіста В. В. Виноградова, зобов'язана своїм розвитком у сучасному суспільстві ряду технічних завоювань, широко відображає складні форми мовного спілкування і взаємодії і структурні своєрідності того суспільства, в якому воно здійснюється [Виноградов 1963, с. 84]. Сучасне суспільство можна справедливо назвати інформаційним. Дуже важко переоцінити важливість засобів масової інформації в сучасному житті. Роль телебачення, радіо, газет, журналів, Інтернету та інших медіазасобів не звужується тільки до джерел інформації про події у світі, вони стають інструментами, що формують громадську думку щодо проблем у суспільстві.

Традиційно виділяються наступні типи ЗМІ: газети та журнали, пропаганда, реклама і зв'язки з громадськістю [Martinez Albertos 1992, с. 39]. Основна мета кожного з них – досягнення певних станів свідомості чи точок зору, популяризація думок про щось більш-менш кон'юнктурне, тобто формування громадської думки [Venito 1973, с. 47]. Іншими словами, весь журналістський матеріал завжди виконує дві функції: інформативну та прагматичну. Прагматичні цілі можуть бути різними – захопити і утримувати увагу реципієнта, утворюючи певне емоційне ставлення до або думку про щось; переманити реципієнта на свій бік, щоб спонукати його до дії. Також є декілька методів створення схильності. Як правило, в процесі комунікації одночасно відбувається акт переконання і навіювання.

Використовуючи прислів'я у тексті, автор – свідомо чи ні – передає читачеві певний код, який той «розшифровує» за допомогою як колективного, так і індивідуального досвіду [Телия 1996, с. 219]. Введення прислів'їв до тексту статей створює журналістські кліше які, по-перше, безпосередньо впливають на емоційний стан читача через своє символічне значення, а по-друге, самою своєю присутністю в тексті сприяють тому, що читач має відчуття залученості до процесу спілкування, і це забезпечує більш детальне та точне сприйняття інформації.

Щодо функцій прислів'їв у газетному тексті, то дослідники досі не дійшли певної згоди в цьому питанні. Іспанський дослідник Кантера виділяє наступні функції: аргументативну (підтвердження, підтримка думки з ціллю переконання чи просто підтвердження думки автора), описову або характеризуючу, захисну (коли автор через прислів'я може відкрито висловлювати свою критику або захищати свою думку), ігрову та гумористичну [Cantera Ortiz 2005, с. 25]. Інший іспанський лінгвіст Барбадільйо до цього списку додає спонукальну та дидактичну функції [Barbadillo de la Fuente 2005, с. 144]. Російський дослідник Солганік Г.Я. виділяє стилістичну функцію, як варіативну функцію пареміологічних одиниць. У свою чергу в ній виділяється три наступні функції: експресивно-образну, емоційно-експресивну та функцію лаконізації мовлення шляхом усичення компонентів. Але автор також зазначає, що навіть в неусіченому варіанті прислів'я виконують функцію лаконізацію мови [Солганік 1968, с. 159].

У своєму дослідженні ми зосередимося на дослідженні аргументативно-спонукальної функції прислів'їв у газетних текстах розділу «Здоров'я». Наш вибір пояснюється тим, що автор, викладаючи інформацію про людський організм чи хвороби, намагається спонукати адресатів до слідування здорового способу життя та вживання превентивних чи профілактичних заходів щодо захворювань, при цьому використання прислів'їв можна розглядати, як аргументативний прийом, тому що зміст прислів'я є своєрідною аксіомою, яка вже не потребує доказу. Одними з основних критеріїв відбору прислів'їв спонукального характеру стали граматичний та лексико-семантичний: вживання наказового способу дієслова чи дієслів із значенням повинності та необхідності, використання прислівників часу, способу дії (siempre «завжди», en todo tiempo «в усі часи», con frecuencia «часто») зумовлює спонукальний характер прислів'я: *Ámame cuando menos lo merezca porque es cuando más lo necesito (proverbio chino), Cuando bebas agua, recuerda la fuente (proverbio chino)*.

Як показав аналіз фактичного матеріалу, ініціальна позиція прислів'я у структурі статті, так само, як і винесення його у заголовок, дозволяє привернути увагу читачів, залучити їх до взаємодії з автором, який використовує імпліцитний зміст прислів'я для створення сприятливої атмосфери для сприйняття наступної інформації. Постпозиція прислів'я по відношенню до основного тексту дає можливість автору підсумувати викладене у лаконічній, але ємній формі. Адже відомо, що найкраще запам'ятовується те, що подається на початку і в кінці, таким чином, завдяки використанню народної мудрості збільшується аргументативна сила повідомлення.

У ході дослідження було з'ясовано, що ефективним є використання прислів'їв з компаративною структурою:

Una mesa sin vegetales es como un hombre sin sabiduría, dice el proverbio árabe; y por esta y otras mil razones, los seguidores de Mohamed al-Kathib al-Baghdadi dieron por cubrir sus mesas con toda suerte de frutos de la tierra, entre los que por supuesto se encontraba la berenjena [El País, 19/08/2010].

Дослівний переклад прислів'я *Una mesa sin vegetales es como un hombre sin sabiduría* наступний: *Стіл без овочів та фруктів, як людина без знання*. На нашу думку, автор не випадково звертається саме до арабської приказки у контексті їжі. Адже, як загалом відомо, саме араби привнесли не тільки в іспанську культуру, а загалом, в європейську, порядок подання страв. Іспанською мовою це звучить як «sopa, carne, dulce», що відповідає в українській мові «перше, друге та компот». У цій статті автор спонукає до вживання баклажанів, що є дуже багатими на вітаміни і наводить історію та деякі рецепти страв. За допомогою прислів'я автор намагається пропагувати здоровий образ життя, спираючись на багатовіковий досвід арабського народу, який збагатив іспанську і європейську культуру корисними знаннями та звичаями.

Латинська народна мудрість, сконцентрована у численних крилатих виразах, стає у нагоді у тому випадку, коли автор використовує міфологічну аргументацію (О.В. Ульяновський). Стереотип, який склався у ціннісній системі суспільства щодо основного принципу здорового способу життя, може бути сконцентрований у вислові, який вже давно перетворився на кліше: у здоровому тілі – здоровий дух (здорова душа). Як бачимо, цей крилатий вираз є універсальним і використовується у тексті науково-популярної статті:

Mens sana in corpore sano

El proverbio latino también se reafirma a través de numerosas investigaciones que han demostrado que los beneficios de comer bien van más allá del cuerpo. La depresión, la demencia y otros deterioros cognitivos también se mantienen a raya gracias a una combinación de alimentos adecuada [El Mundo, 17/11/2010].

Автор виносить прислів'я в підзаголовок статті, щоб читачі звернули на нього свою увагу. Він підкреслює також, що відоме латинське прислів'я (наведене на оригінальній мові) підтверджується сучасними науковими дослідженнями, що створює додатковий аргумент, тому для сучасної людини вагомими є такі факти, які отримують наукове підтвердження або доказ. Можна помітити, що автор апелює до досить досвідчених читачів, тому що у статті, вживаються специфічні терміни, такі як «cóctel de omega 3, vitamina B12 y ácido fólico, neurotransmisores, la serotonina o la metionina».

Уведення прислів'я у текст статті часто супроводжується додатковими метадискурсивними вставками, які підкреслюють інтердискурсивний характер прислів'їв: *dice el proverbio que ..., como dice el refrán ..., como reza el refrán ..., un proverbio chino dice ..., existe un proverbio chino que dice que ..., hay un proverbio chino que asegura que ..., tras resumir la situación con el refrán ... etc.* Очевидно, це питання заслуговує на більш докладне вивчення, але можна припустити, що такий спосіб уведення прислів'я в текст дозволяє трансформувати його, зберігаючи релевантні риси для розпізнання:

Dice el proverbio que es fundamental que las cosas se tomen con moderación y que ésta se deje ver en todos los aspectos. El tabaco es una de esas excepciones que podrían confirmar la regla. Una nueva investigación muestra que fumar entre uno y cuatro cigarrillos diarios también resulta dañino ya que podría triplicar el riesgo de morir por una enfermedad coronaria o un cáncer de pulmón [El Mundo, 22/09/2005].

В оригіналі це прислів'я звучить так «El queso y el melón, con moderación» (український відповідник – «Помірність – мати здоров'я»), але автор не подає його в оригінальному вигляді, а лише концентрує основний зміст, вдаючись до трансформації узагальнюючого характеру. Прислів'я є однією зі складових спонукального компоненту науково-популярної статті, яка присвячена проблемі шкідливості куріння. Автор використовує антитезу, наголошуючи на тому, що тютюн не відноситься до тих речей, які слід вживати помірно, це, скоріше, виключення з правил.

У деяких випадках автор вдається до більш значних трансформацій, як, наприклад в статті «*Así comemos, así somos*» (як ми їмо, такими ми є) [El País, 21/11/2010]. Це трансформація загально відомого прислів'я «*Dime qué comes y te diré quién eres*» (скажи мені, що ти їж і я скажу, хто ти), яка у підзаголовку виглядає як «*Somos lo que comemos*» (ми те, що ми їмо). Відбувається подвійна інверсія компонентів та заміна як особи, так і часу (в оригінальному варіанті вжито дієслово у наказовому способі, у той час як у переробленому вигляді не має діалогу, тому що 2 особа однини замінюється на 3 особу множини, таким чином вислів набуває вигляду констатації факту і тим самим автор запевняє читача в перевірності інформації). Автор також використовує еліпсис для лаконізації мовлення, що викликано потребою в містких, але виразних комунікативних одиницях, при цьому зміст прислів'я конкретизується в подальшому контексті.

Таким чином, ми дійшли **висновку**, що однією з характерних особливостей функціонування прислів'їв у газетному тексті в розділі «Здоров'я» є їх аргументативний та спонукальний характер, що використовується авторами з метою заклику до активних дій, спрямованих на збереження здоров'я, або наслідування здорового способу життя, помірною вживання корисних продуктів та відмови від шкідливих. Було виявлено, що характерні лексико-граматичні та синтаксичні риси прислів'їв – використання наказового способу дієслова та дієслів зі значенням необхідності та повинності, прислівників часу та способу дії та увідних слів; компаративна, неозначено-особова або еліптична структура – дозволяють використовувати колективний національний досвід як аргумент, що не потребує доказу і спонукає адресата до його наслідування.

Щодо місця прислів'я у композиційно-структурному оформленні статті, можна заключити, що автор використовує різні позиції для досягнення певних прагматичних завдань: на початку – для створення особливого гумору, сприятливої атмосфери для уведення подальшої інформації; в кінці – для конденсування вище викладеного за допомогою народної мудрості та моралі; у середині статті – для підсумовування викладеної вище інформації та формування певної настанови на подальше сприйняття інформації.

Проведене дослідження не претендує на вичерпну повноту, однак закладає підґрунтя для подальших розвідок у напрямку вивчення функціонально-стилістичної та прагмалінгвістичної специфіки прислів'їв, як то особливостей їх функціонування у різних дискурсах, виділення моделей авторських трансформацій оригінальних прислів'їв, метадискурсивних засобах введення прислів'їв до тексту статті тощо.

Література

- Виноградов В.В. Стилистика. Теория поэтической речи. Поэтика. / Виктор Владимирович Виноградов – М.: Изд-во Академии наук СССР, 1963. – 256 с. *Корень О.В.* Еволюція прислів'їв / О.В. Корень // Тези Всеукраїнської наукової конференції “Провідні лінгвістичні концепції кінця ХХ століття”. – Львів: Львів. держ. ун-т. – 1996. – С.135. *Корень О.В.* К вопросу о паремнологических единицах / О.В. Корень // Актуальні питання романо-германської філології. Дослідження молодих вчених. – Житомир: Поліграфіка, 1997. – С. 28-33. *Никонвайте Ф.И.* О грамматическом содержании предиката евангельской паремии / Ф.И. Никонвайте // Филологические науки. – 1997. – № 3. – С. 57–63. *Солганик Г.Я.* О языке газеты / Г. Я. Солганик. – М.: Высшая школа, 1968. – 559 с. *Телия В.Н.* Русская фразеология. Семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты / В. Н. Телия. – М.: Наука, 1996. – 286 с. *Barbadillo de la Fuente, M. T.* Presupuestos didácticos para la enseñanza de los refranes / M. T. Barbadillo de la Fuente // *Paremia*. – 2005. – № 15. – P.141-150. *Benito A.* Teoría general de la Información: I. Introducción / Angel Benito. – Madrid: Ediciones Pirámide, 1973. – 255 p. *Cantera Ortiz J.* Refranes, otras paremias y fraseologismos en la prensa diaria española / Jesus Cantera Ortiz de Urbina. – Burlington (Vermont), University of Vermont, 2005. – 125 p. *Martinez Albertos, J.L.* Curso general de redacción periodística / José Luis Martinez Albertos. – Madrid: Paraninfo, 1992. – 524 p. *Montoro del Arco, E. T.* Teoría fraseológica de las locuciones particulares / Esteban Tomas Montoro del Arco. – Frankfurt am Main: Peter Lang, 2006. – 359 p.

СУБОТА С. В.

(Київський національний лінгвістичний університет)

ФОНОЛОГІЧНА КОНЦЕПЦІЯ ПРАЗЬКОЇ ЛІНГВІСТИЧНОЇ ШКОЛИ

В даній статті висвітлюються основні положення Празької фонологічної теорії, конкретизуються головні розбіжності у трактуванні терміну “фонема”, а також у термінології пов'язаної з вченням про фонему як представниками даної школи, так і представниками інших лінгвістичних шкіл.

Ключові слова: фонема, фонологічна опозиція, розрізняльні ознаки, нейтралізація, архіфонема.

Суббота С.В. Фонологическая концепция Пражской лингвистической школы. Стаття посвящена основным положениям Пражской фонологической теории, конкретизации расхождений в интерпретации термина “фонема” во взглядах представителей Пражской лингвистической школы и других лингвистических школ.

Ключевые слова: фонема, фонологическая оппозиция, различительные признаки, нейтрализация, архифонема.

Subota S.V. The Phonological Conception of Prague Linguistic School.

The article deals with the problem of the definition of phoneme by the Prague Linguistic School. Different approaches introduced by the Prague Circle scholars as for the definition of phoneme are viewed in the paper. The Prague school views on phoneme are compared with other linguistic schools.

Key words: phoneme, phonological opposition, distinctive features, neutralization, archiphoneme.

Стаття присвячена аналізу основних положень Празької фонологічної теорії. Актуальність роботи зумовлена необхідністю систематизувати погляди представників даної школи у трактуванні терміну “фонема”.

Історія Празької лінгвістичної школи (далі ПЛШ) почалася в 1926 році, коли чеський спеціаліст із загального мовознавства та англістики Вілем Матезіус (1882-1945) і славіст Роман Якобсон (1896-1982), який у той час перебував у Празі, засновують Празький лінгвістичний гурток (далі ПЛГ). У діяльності гуртка брали активну участь Богуміл Трнка (1895-1984), Йозеф Вахек (1909 -1996), Богуслав Гавранек (1893-1978), згодом до них приєдналися Микола Трубецькой (1890-1938) і Сергій Карцевський (1884-1955) [ПЛК, с. 5].